కూతుళ్ళ తల్లి

"చిన్నమ్మమ్మ వస్తోం దమ్మా"

"ఏమి పని తొందరలో వుంటావో అనుకొంటూ—"

"పను లెప్పుడూ వుండేవే, రావమ్మా పిన్నీ, సరిగా పిలిచి నట్టు వచ్చావు"

"అదేమిటి, వుత్తరమా రుక్కు చేతిలోది ?"

"మరే నమ్మా"

"ఎవరు రాశారూ ?"

"రాజం చెల్లాయి రాసిం దమ్మమ్మా"

"ఏలూరిలోనే వుంటున్నాడా దాని మొగుడు ?"

"ఆ, ఆ, మీదటికి మద్రాసు ప్రవేశిస్తాడు"

"ఇప్పు డెందుకు రాసిందీ రాజు ?"

"ఇప్పు డేమిటి, నెల పట్టాక యిది నాలుగో వుత్తరం. రక రకాలుగా—కవిత్వం కడతారుట మొవళ్లోను ? అలాగ, అదే రాస్తుందో, అతనే రాయిస్తాడో మరి, యేమిమాటలే పిన్నీ అవి ? నా కూతుర్ని నేను మెచ్చుకోడం కాదుగాని, మొగాళ్లయినా రాయలే రలాగ"

"ఏమి రాసిం దేమిటి, అంతగా మురిసిపోతున్నావు ?"

"ఇప్పటికి మూడు మాట్లు చదివింది రుక్కు, నా కింకా సరదా తీరలేదు. మరి, వూహించుకో ఆసాగసు"

"అమ్మమ్మోయ్ ! మా చిన్నక్కా మాచిన్నబావా బజారుకి వెళ్లారుట. అక్కడేం ?...మరేం ?...మాఅక్కా ?...ఎంతో చక్కని...అదేమిటే పెద్దక్కా ?"

"నువ్విలా రా చెల్లీ ! చిన్నపిల్లలు వింటూ కూచోవాలి, మాట కద్దురాకూడదు"

"మరి నాకు కొత్తగాను కుట్టించమంటావా, పండుక్కి అమ్మని ?"

"నేను కుట్టిస్తా నిలా రా జానకీ, నువ్వు"

"వోయ్ ! వోయ్ ! చిన్నమ్మమ్మ నాకు కొత్తగాను కుట్టిస్తుందిట. ఇక మాట్లాడను. ఏం, అమ్మమ్మా ?"

"...రాజులా కూచో నా వొళ్లో"

"...నువ్వికచదవ్వే పెద్దక్కా !"

"సంక్రాంతికి దాని మొగుణ్ణి పిలవ మేమో అని—యిక దాని ఆదుర్దా యేమని చెప్పను ? అయినా, యేమి చేస్తుందో చూద్దా మని బదులు రాయనిచ్చాను కాను, మీఅల్లుడుగారిని. ఇది చివరి వుత్తరం అన్నట్టు రాసింది, కోపం వచ్చింది కామోసు"

"నన్ను కూడా వూరించేస్తున్నావు నువ్వు"

"దాని మాట లెరుగుదువుకదా, చిన్నప్పణ్ణుంచీని ?"

"అయ్యో, యెరగనూ ? నెల్లూరి నెరజాణ అవుతుం దనలేదూ నే నెన్నోమాట్లు ?"

"ఆపైని మొగుడు ప్లీడరు కూడాను"

"అవునవును, అదీని"

"ఏదీ, పిన్ని వింటుంది మళ్లీ మొదణ్ణుంచీ చదువు రుక్కూ-"

"నువ్వు మాట్లాడకు. ఏం జానకీ ?"

"ఇవాళే కుట్టించాలి మరి గౌను. ఏం ?"

"దీపాలు పెట్టాటప్పటి కు క్కుట్టించేస్తాను, సరా ?"

"............"

"వినవమ్మా, అమ్మమ్మా ! మహాలక్ష్మీస్వరూపురాలు మా అమ్మకి దండాలు. నాన్నగారికి నానమస్కారాలు చెప్పవలసింది. అక్కయ్యకిన్నీ, బావ వచ్చివుంటే అతనికిన్నీ కూడా నానమస్కారాలు చెప్పవలసింది. చెల్లాయికీ, తమ్ముడికీ నాముద్దులు-"

"నామాట కూడా రాసింది చిన్నక్క. కదూ అమ్మమ్మా?"

"మరే నమ్మా, రాసింది"

"ఇక్కడికి లాంఛనాలు ముగిశాయి. ఇక గొడవలు మొదలు. చదవ్వే రుక్కూ-"

"నాలుగుత్తరాలు రాశా న్నేను, వొక్కదానికీ బదు ల్లేదు. వింతగా వుంది. ఉడికిస్నోతున్నా న్నేను. మీాకు కోపం తెప్పించి వుంటాను. లేకపోతే, యిది యిలా జరిగివుండదు అయితే, చాలాచాలా ఆలోచించా న్నేను, నాతప్పేమ్నా యేమీా కన పడదు, మళ్లీ"

"విన్నావా ? దీనిపే రేమిటమ్మా ? ఎలాగమ్మా దీంతో వేగడం ?"

"తప్పుతుందా ?"

"...ఇక్కడ నాకో చెలికత్తె దొరికింది. మాఔటు హౌసులో అద్దెకున్నవారి రెండోకోడలు, ఆపిల్ల. మనసు లిట్టే

కలిసిపోయాయి మాకు. నిన్ననే పుట్టింటికి వెళ్లింది. సంకురాత్రి వస్తోంది కాదూ ? అందుకోసం వెళ్లింది"

"ఆవివరా లన్నీ యెందుకో రాయడం ?"

"తాను వెళ్లి నెలా పదిహేను దినాలు కాలేదింకా. ఆపిల్ల వచ్చి యెన్నాళ్లయిందో మరి ? అది ముందు వెళ్లడమే రాసింది గాని యీ సంగతి రాసిందా మరి ?"

"ఆపిల్ల అత్తవారి యింటో యెన్నాళ్లుందో అన్నాళ్లూ అయితే గాని, చెల్లాయిని తీసుకురావా యేమిటమ్మా ?"

"ఇలా సందేహించే రాయడం మానేసిం దంటావా చెల్లీ ?"

"ఏమో ?"

"మరి, నన్నలా అడిగావేం ?"

"చెల్లాయిని విడిచి చాలా రోజు లయింది కనకా, నువ్వోదురుగా వున్నావు కనకాను"

"ఔనమ్మా, రుక్కు సరిగా చెప్పింది. ఇక వుత్తరం చదవ్వే"

"నిన్ను తీసుకువెళ్లడానికి వచ్చారు కారు, మీవాళ్లింకా. వుచ్చివుంటే, నేను మావాళ్ల యింటికి వెళ్లడం మానేసి, మీవాళ్ల యింటికే వస్తును" అంటూనే నన్ను విడిచి వెళ్లిలేక వెళ్లలేక వెళ్లిం దది, పాపం !"

"అవెక్కడి స్నేహాలే మామ్మా ?"

"ఇంకా వినవమ్మా"

"మేమిద్దరమూ వొక్కచోటే వుంటే యీపండుగెంత బాగుండునో అనిపిస్తోంది, నాకున్నూ. తప్పనిసరి కావడంవల్ల వెళ్లింది గాని — మూడు పండుగులూ వెళ్లగానే — మొగుడి

తోనే వచ్చేస్తుందిట మళ్లీ. నన్నూ అలాగే ముక్కనుమునాడే వచ్చెయ్యమని చాలా చాలా చెప్పి వెళ్లింది. లేకపోతే, వొప్పుకోదుట"

"అలాగే రమ్మంటే యేమన్నమాటా ?"

"కనిపెట్టావుగదా? అదే లాపాయింటు"

"అలాగే రమ్మంటే, పండుగు వెళ్లగానే తనలాగ మొగుడితోనే వచ్చెయ్యమని, అర్థం. ఇందులో రహస్యం యేమివుందమ్మమ్మా ?"

"అంటే, చెల్లాయిని తీసుకు వస్తే చాలదు, దాని మొగుణ్ణి కూడా తీసుకురావా లన్నమాటేనా ?"

"లేకపోతే, దాన్ని వొక్కర్తినీ తీసుకువస్తావా ? చూశావా అమ్మమ్మా ?"

"పోనీ, నాలుగుత్తరాలు రాసింది గదా, యెంతసేపూ తన మాటే రాస్తుంది గాని తన మొగుడి మాట రాయదేం, స్పష్టంగా ?"

"చిన్నపిల్ల గదా, అలా రాయగలదా సాహసించి ?"

"అదేనే, మీ అమ్మ అన్నవాట్లో తప్పేమీ లేదమ్మా ! దాని మొగుడు ప్లీడరు కనక, ఆగడుసు రాత చూసి లా పాయింటు అంది మీ అమ్మ. నీ మొగుడు జమీందారు కనక, నువ్వు అలా రాస్తే పెంకి అంటుంది, అంతే భేదం"

"ఏం, ముసిముసినవ్వులు నవ్వుకుని వూరుకుంటావేం ?"

"అది మాత్రం చిన్నపిల్ల కాదుటే, చెల్లెల్ని వెనకవేసుకు వచ్చింది గానీ ?...చదువమ్మా, వుత్తరం చదువు"

"...పెద్దపండుగు, ఇక, నాలుగు రోజులే వుంది. అంటే అవేళా యీవేళా కాక మధ్యని రెండు రోజులే వున్నాయి"

"అయితే?"

"మాకు రాయడం యెందుకమ్మా ఆమాటా? ఆమాత్రం లెక్క కూడా చేతకాదా నాకు?"

"నాన్నగారింకా రాలేదే మరి అడగడం, అది"

"మరే మరే"

"మా అమ్మ బదులయినా రాయకపోడంవల్ల చెల్లాయి అక్కడ యెంత యిదయి పోతోందో—"

"మరి నీమాట మీాఆయన యెప్పుడు వస్తాడూ?"

"మా అమ్మ నడుగు ఆమాట"

"నాకేం తెలుస్తుంది పిన్నీ, ఆజమీాందారుగారి సంగతి?"

"ఉత్తరం రాయించావా?

"అలా అడుగు, నిలవదీసి"

"అడిగితే నాకేం భయమా? నువ్వు న్యాయం చెప్పవమ్మా పిన్నీ! రాజం యిక్కడ లేదు కనక, దాన్నీ, దాంతో పాటు దాని మొగుణ్ణీ మేము పిలవాలి. తానిక్కడే వుంది కదా, తన మొగుణ్ణి మే మెందుకు పిలవాలీ? రమ్మని తాను రాసుకుంటే— ఆతగాడు వస్తే—పప్పూ అన్నమూా పెట్టి, మేము, పచ్చంచుల బట్టలు—"

"చూశావా అమ్మమ్మా? నీపుట్టింటికి రమ్మని రాయడానికి నీకేం అధికారం వుందని అడిగితే నేనేం చెప్పగల నమ్మా"

"పోనీ, మేమే రాస్తాం. నిజమే; కాని తాను రాయడం మానేస్తుందా? తను రాయకుండా అతగాడు వస్తాడా?"

"నే నేం రాస్తా నమ్మా ?"

"ఏమో, నాకేం తెలుసూ ?"

"అది కాదు, నేను చెబుతాను వినవే అమ్మాయీ ! నువ్వు పండుక్కి రమ్మని రాస్తావు, అంతే. రుక్కు ఆమాటే యెత్తు కోదు. ఆ అగత్యమే లేదు దానికి "మిమ్మల్ని చూసి చాలా రోజు లయింది. నాకళ్లు కాయలు కాసిపోయాయి. వీధి గుమ్మంలో నుంచుని మీకోసం యెదురు తెన్నులు చూడ్డంతోనే సరిపోతోంది, నాపని. నాకు అన్నం సయించడం లేదు——"

"వూరుకో ఏమ్మా"

"నాకు నిద్ర రావడం లేదు. ఇప్పు డయినా నుంచున్న పాళంగా రాకపోతే——"

"మా పెద్దక్క బెజవాడ వెడుతుందా యేమిటి అమ్మమ్మా ? అయితే, నేనూ వెడతాను. ఏమే పెద్దక్కా, తీసుకువెడతావా?"

"సెబాస్, జానకి చెప్పింది బాగుందే అమ్మాయ్"

"చూశావా ? నాకూతుళ్ల ధోరణి యిలా వుంది. తమ మాటే గాని నాగోడవ అక్కర్లేదు వాళ్లకి. ఏం చెప్పనో నమ్మా ?"

"తప్పు తల్లీ ? వాళ్ల ఆశ లన్నీ నీమీద వున్నాయి. నువ్వు కాకపోతే, వాళ్ల ముద్దుముచ్చ్చ లెవరు తీర్చగలరు తల్లీ ?"

"ఏం, అమ్మమ్మ వున్నమాట చెప్పింది. ఇప్పు డయినా వుత్తరం రాయిస్తావా, నాన్నగారితో చెప్పి ?"

"నువ్వే చెప్పరాదూ, మీనాన్నగారితోనూ ?"

"చూశావా అమ్మమ్మా, మళ్లీ ?"

"దగ్గిర వుండి, మీనాన్నచేత నేను రాయిస్తాను గానీ, యేదీ, చెల్లాయి వుత్తరం చదువు"

"...మమ్మ ల్నీ యేటి పండక్కి తీసుకువెళ్లడాని కిష్టం లేక పోతే—అంటే, వీలు లేకపోతే మానెయ్యవచ్చు, పట్టుబందీ లేదు. అయితే—"

"ఇక 'అయితే' అన్నమాట ఎందుకూ మరీ ?

"అదే లౌక్యం. ఇంకా విను"

"అసంగతయినా నువ్వు రాయవలసే వుంటుంది మాకు. ఏమంటే ? ఈసంవత్సరం పండక్కి, నాకోసమూ మీ అల్లుడు గారి కోసమూ కొన్ని యేర్పాట్లు చేసి మరీ వెళ్లవలసివుంటుంది మా అత్తగారికి. అంతే గాని, మరెందుకూ తొందరపెట్టడం లేదు నిన్ను."

"మరెందుకూ కాకపోతే, అంతస్నేహం గదా, ఆపిల్లతోనే వెళ్లకపోయిందీ దాని పుట్టింటికి ?"

"పోనీ, ఆమాటయినా రాయించావా నువ్వు ?"

"ఏం, మరి రుక్కమ్మ కేమి చెబుతావో చెప్పవే"

"చెప్పడాని కేం వుందమ్మా ? దానితో మేము రాస్తేనే చేసుకుంటా తాను స్నేహం ?"

"అతికింది, జవాబు"

"ఇంకోటి కూడా వుంది చూశావా ? ఇక్కడికి రావాలనుకున్న ఆపిల్ల, తాను ముందు వెడుతోంది గదా, రాజు నెందుకు తీసుకువెళ్లలేదూ తనతో ?"

"అవునేవ్ ! నాకు తోచిందే కాదు చూశావా, యీ పాయింటు ?"

"ఇంకా వుందమ్మా, మరో పాయంటు"

"అదేమిటి మామ్మా ?"

"రాజు మాట చెప్పు. తానిక్కడికి ముందు వస్తే తనతో ఆపిల్లని తీసుకువచ్చును గదా, ఆపిల్ల ముందు వెడుతున్నపుడు దానివెంబడి తానే యెందుకువెళ్లిందికాదూ ?"

"భేష్ ! చెన్నాపట్టం ప్లీడర్లు కూడా చెప్పలేరు దీనికి బదులు"

"అయ్యో, వెర్రి అమ్మమ్మా చెన్నాపట్టం దాకా యెందుకమ్మా యీమాత్రం భాగ్యానికి ?"

"అయితే, నువ్వు చెప్పు చూతాం"

"రాజుతో ఆపిల్ల నిక్కడికి రాకుండా చేసిందీ, ఆపిల్లతో రాజు వెళ్లకుండా చేసిందీ అమ్మ కాదుటమ్మా ?"

"అదెలాగేవ్ ?"

"పోనీ, రాజుకి రాయవద్దు బదులు, ఆపిల్ల కయినా రాసిందా, అమ్మ ?"

"సెబాస్, నోరు కుట్టేశావు నువ్వు. రాజే అనుకుంటే, యుక్తిలో కూడా దానికంటే పైదానవే నువ్వు. సరే గానీ, యేదీ తరవాయి చదువు"

"అయితే, మాపెద్దతోటికోడలూ బావగారూ నిన్న మెయిలుకే వెళ్లారు, విశాఖపట్నం. మామరిదికి మొన్న శ్రావణంలోనే పెళ్లయింది కనక, అతణ్ణీ మా అత్తగారినీ, మా మామగారినీ ఆడబడుచునీ పిలవడం కోసం మొన్న రాత్రే వచ్చారు, మామగారూ, చిన్న బావమరిదీనీ"

"వస్తే ?"

"ఏమో ?"

"పిలుపులయిపోయాయికనకయీవాళపొద్దున్న వెళ్ళిపోయారు వారు. మా అత్తగారూ, మరిదీ, ఆడబడుచూ రేపు వెడతారు"

"వెడితే ?"

"అదేమో ?"

"గుడివాడే కనక, మా మామగారు వెడుతూ వస్తూ వుంటారు"

"లేకపోతే వస్తుండమను, యెవళ్లకేం, ఆ పెళ్లాంగారికే లేనప్పుడు ?"

"నిన్న నేనూ, మీఅల్లుడుగారూ, మా అత్తగారూ బజారుకి వెళ్లాం. మా మరిది మామగారికీ, బావమరిదికీ బట్టలు పెట్టాలి కాదూ, అందుకోసం వెళ్లాం. బలవంతం చేసి మా అత్తగారు తీసుకువెళ్లారు నన్ను"

"పిలవగానే యెందుకు వెళ్లకూడదో ?"

"కాకపోయినా, లక్షపనులు చేసుకుంటారు తాము. అవన్నీ మాకు రాయడం యెందుకమ్మా, తీరి కూచునీ ?"

"ఏదో వుంది, యెత్తు"

"పెద్ద యెత్తే వుంది, వినవమ్మా తల్లీ"

"వర్తకుడు నాలుగైదు చాపులూ చోక్కా-గుడ్డ తానులూ ముందు పడేశాడు"

"పడేశాడో, డబ్బు దోచుకుంటాడో ?"

"వాటిలో వొక జామారు ముద్దులు మూటకడుతోంది"

"అయితే ?"

"నేనే చూడకుండా వుండలేకపోయూ నది. నాచేతిలో వున్నది మీా అల్లుడుగా రుళాకున్నారు. అది విడిచిపెట్టనే లేకపోయూ రాయన"

"బోధపడుతోందా ?"

"హు___హు___హు___"

"అది చూసి "నువ్వెందుకోయ్ కొనుక్కోడం ? ఈపండుక్కి, మీా అత్తవారు, ఈమాత్రం జామారు పెట్ట రనుకున్నా వేమిటి ?" అన్నారు, మాఅత్తగారు"

"పెడతాం మాంతాం, ఆవిడ పురమాయిం పేమిటమ్మా మాకు ?"

"జాణేనేవ్ నీవియ్యపురాలు, ఏమిటో అనుకున్నాను గానీ, నేను ?"

"ఆవిడ పూజలూ పురస్కారాలూ చూసి చాదస్తం మనిషి అనుకున్నావు కామోసు పాపం నువ్వు. అవన్నీ వాళ్లదగ్గిర నుంచీ వీళ్లదగ్గిరనుంచీ అవీ యివీ వోడుపుగా లాగడానికి మార్గాలు"

"పోనీ, అలాగే కానివ్వు. వెళ్లినచోట నల్లా పేచీలు పెడుతూ కూచోడం కంటే, వశీకరణం కోసం అయినా అమ్మవారిని పూజించడం మంచిదేగా ? కాకపోయినా, పండుక్కి మీా రెలాగా పెడతారు, సందేహం లేదు. అయితే, అలాంటి జామారే దొరుకుతుం దన్నమా టేమిటి, మీా కీ వూళ్లో ?"

"దొరుకుతుందే అనుకో. అయితే మాత్రం ? రాజు మాట చెప్పు. తన మొగుడి కూడా తనకి నచ్చిందే పెట్టాలన్న పట్టు బందీ యేమి టమ్మా మాకూ ?"

"అదీ నిజమే"

"అదేమిటమ్మమ్మా, నువ్వు కూడా అలా అంటావ్ ? అల్లుళ్లకి పెట్టే బట్టలు కూతుళ్ల కళ్ల కింపుగా వుండవద్దుటమ్మా?"

"అవునే అమ్మాయీ! కూతుళ్లకి మంచిమంచి చీరలిచ్చి అల్లుళ్లకి, యేమడికి పనికివచ్చేవో యిస్తావుటే మరీ ?"

"నువ్వు కూడా వాళ్లలోనే కూడుతున్నావు, పిన్నీ"

"న్యాయం చెప్పడం గాని, మాతో కూడ్డమా యేమిటమ్మా యిది ? నయమే"

"నువ్వు మరీని. చెల్లాయి మొగుడికి మంచి జామారు పెడితే, నీమొగుడికిన్నీ అలాంటిది పెట్టక తప్పదు గదా అని దాని మాటలు బలపరుస్తున్నావు, నువ్వు. ఇలా అయితే, యీ సంవత్సరం మే మల్లుళ్లని తీసుకురానే తీసుకురాం, చూసుకో"

"పోనీ, మానుకో, మాకోసం తీసుకువస్తావా ?"

"వోశావ్ ! నువ్వు మంచి జామార్లు పెట్టక పోతే మానె, సంక్రాంతి పండుగుల్లో మొగుడూ పెళ్లాలను విడతీస్తావుటే అమ్మాయీ ?"

"మహా బాగా అడిగావమ్మా.....ఏం, వూరుకుంటావేం, యేమి చెబుతావో చెప్పు, అమ్మమ్మకి ?"

"మాట్లాడదు......పైగా, నవ్వుకుంటోంది, చూడవమ్మా, అమ్మమ్మా !"

"అది వొట్టి నవ్వు కాదమ్మా ! అదృష్టవంతురా లయిన గృహిణి అనుభవించే ఆనందం అది. అది సరే కాని యేదీ, వుత్తరం చదువు"

"దేని కయినా మా అమ్మవు నువ్వు, నీయిష్టం. ఆపైని నాన్నా రున్నారు, పెద్దలు. మీ రిద్దరూ యేమి చేసినా మంచే చేస్తా రెప్పుడూను; కనక, మమ్మ ల్నీ యేడు తీసుకువెళ్లా లని మీకు లేకపోతే యిబ్బంది లేదు"

"అలా ఆమాట మళ్లీ రాయడం యెందుకూ ?"

"నే ననేదీ అదే నమ్మా ! "తీసుకువెడితే గాని నేను వొప్ప" నని ధరణా కూచోడం అంటావా, కాదంటావా యిది ?"

"సందేహా మేం, యింకా ?"

"పోనీ, అంతటితో సరిపెట్టిందా ? చూడు, తరవాత యేమి రాసిందో ?"

"మీకు, మమ్మ ల్నీ యేడు తీసుకువెళ్లా లని వుండకపోతే, ఆమాటయినా, నాన్నా రక్కర లేదు, నువ్వయినా నాకు రహస్యంగా రాస్తే—"

"రాయవు నువ్వు, తనేం చేస్తుం దేమిటి ?"

"రహస్యం మాత్రం యేమి టమ్మా మాకు ?"

"నిజమే. చెప్పి మరీ మానేస్తారు మీరు. తనేం. చెయ్యగల దంట ?"

"వినవమ్మా, నాతల్లీ !"

"నాడబ్బు పెట్టి నేను కొని, మీ రిమ్మన్నా నని చెప్పి—"

"ఆ, ఆ !"

"మే మతగాణ్ణి తీసుకురాకపోయినా మేము జామారు వెల యిచ్చుకోవలసిందే నన్నమాట. ఇదేం చోద్యమమ్మా, పిన్నీ ?"

"వోశాష్! ఇది నీయిల్లు గోకేస్తుంది గాని మానదు. సంవత్సరానికి రెండుమూడు వంద లయినా మూటకట్టి వుంచాలి దీనికోసం"

"ఆ, రమ్మన్నారు తిమ్మన్నబంతికి. తతిమ్మావాళ్లో మరీ, దానికే అంత పెడితే? ఇలాగ, వున్న దంతా ఆడపిల్లలకు పెట్టేసి, వొక్కగా నొక్క నాయన, మొగపిల్లాణ్ణి పాడుచేసుకోనా?"

"మాకు పెడితే తమ్ముణ్ణి పాడుచెయ్యడం యెందు కవుతుందీ? అదేమి టమ్మమ్మా, మా అమ్మ అలా అంటుందీ?"

"కాదే అనుకో. మాయింటి కతను వస్తే—అంటే మేము తీసుకువస్తే సుమా—మాకు తోచినకాడికి మేము పెడతాం గాని, యిదేం ముడుపా?"

"నిజమే. ఇది కొత్తపద్ధతి"

"ఇందులో వున్న కిటు కేమిటో కనిపెట్టలేకపోయావు. నువ్వు"

"ఇంకేం వుందే?"

"కూతుళ్లను పండుక్కి తీసుకువచ్చి, వున్నకాడి కేదో పచ్చంచుల బట్టలు పెట్టడం వుంది, లోకంలో. అల్లుళ్లకిన్నీ పెట్టి తీరా లన్న నిర్బంధం లే దెక్కడా"

"అవును, అయితే?"

"అసలు, తననే తీసుకువస్తామో తీసుకురామో అన్న స్థితిలో, తన మొగుడికే ముందు కొనిపించేసుకుంటే?"

"మరేనేవ్! ఎంత యెత్తెత్తిందే, మొన్నటి పిల్ల, రాజు"

"పెద్దదాన్ని చూడూ, యెలా నవ్వుతుంటోందో? అంతా గూడుపుటాణీ"

"నవ్వుకుంటోం దంటే తప్పా? పట్టుకువెళ్లతగ్గవాళ్లు కారూ వాళ్లు, మరీ?"

"పట్టుకు వెడితే, యిలాగటమ్మా?"

"అయితే, అమ్మాయీ! ఇప్పటికీ తెచ్చుకుంటూనే వున్నావు కాదుటే నువ్వు, నీతమ్ములతో పోరి, యేటాను?"

"మహాబాగా అడిగా వమ్మా"

"అడగ మను నాకేం భయమా? నామరదళ్లు తెచ్చుకోడం లేదూ? అలాగే నేనూ తెచ్చుకుంటున్నాను"

"రేపు పొద్దున్న నీకోడలు తెచ్చుకోదూ? నువ్వూ తెచ్చుకుని, నీకోడలూ తెచ్చుకుని—మధ్య నీకూతుళ్లా చేతకానివాళ్లు? బాగుందేవ్!"

"చేతకానివాళ్లా? ఆవుత్తరం చూశావా? నే నెప్పుడయినా రాశానా, మాఅమ్మ కలాగ?"

"నువ్వు రానేదాకా వూరుకుందా మీఅమ్మ?"

"మళ్లీ అడుగు. గట్టిగా అడుగు"

"అదేమిటి పిన్నీ వాళ్ల నలా పూసుకువస్తావూ, వాళ్లు దగ్గిరా నేను దగ్గిరా నీకు?"

"నువ్వే దగ్గిర"

"ఇంకేం?"

"కానీ—"

"ఇక కానీ యెందుకూ?"

"అసలుకంటే వడ్డీ ప్రియం అని సామెత కనక, నువ్వు నాకూతురి వయితే, వాళ్లు నాకూతురి కూతుళ్లు కనక, వాళ్లే దగ్గిర నాకు"

"ఉన్నమాట చెప్పావమ్మా, నువ్వు ధర్మదేవత వమ్మా, నీకు దణ్ణమమ్మా"

"వోస్ ధర్మదేవత ట ధర్మదేవత! మా పిన్ని నాపక్షం అయితే దణ్ణాం గిణ్ణాం పెడుదువేం నువ్వు ?"

"ఇంతెందుకూ, వొక్కటి చూడు అమ్మాయీ ?"

"ఏమిటది ?

"ఇప్పుడు నేను నీకో కమలాఫలం యిస్తా ననుకో"

"ఇస్తావు"

"నువ్వది అనుభవించగలవా ?"

"నావల్ల కాదు సుమా"

"మరేం చేస్తావూ ?"

"నాబిడ్డలకు పెట్టుకుంటాను"

"అప్పుడు నా కెలా వుంటుంది ?"

"పరమానందంగా వుంటుంది"

"కనక, నీబిడ్డలు దగ్గిరా నాకు, నువ్వు దగ్గిరా ?"

"ఇంకేం చెప్పగలనమ్మా నేనూ ?"

"నువ్వు చెప్పడం యెందు కమ్మా నాకూ ?"

"నాకంటే నాకూతుళ్లే దగ్గిర అయితే, నీమనమరాలి వుత్తరమే విను, పోని"

"ఏది రుక్కూ, చదువు"

"ఉండు. ఇంతకీ, అంత తొందర యెందుకో తెలుసా ?... చదవ్వే అమ్మాయీ !"

"ఆలస్యం చేస్తే, ఆచాపు మరెవ రయినా పట్టుకుపోవచ్చు. అందుకూ నా ఆందోళన"

"శా—బా—సు"

"అలా అయితే అతగాడు కొనుక్కో–వాలి. కాదంటే, ఆశ రేకెత్తించింది కనక, తల్లి కొనియివ్వా లతనికి. తన కెందు కమ్మా, ఆపురపురా ?"

"ఈమాట వెంకుసోదెమ్మ అత్తగారికే రాయి నువ్వు, తప్పేం?"

"అయితే, నా మాట పుచ్చుకునే కొనుక్కుంటున్నారా, పెల్లాయి అత్తవారూ, నీఅత్తవారూ కావలసిన వన్నీని ? ఏమే పిన్నీ ?"

"అవును గానీ—యిది అలాంటిది కాదు గానీ—"

"ఇది రావలసిందే గాని కావలసింది కాదుగా ? కదుటమ్మా అమ్మమ్మా ?"

"అవునేవ్ ! మరి నీకూతురికి బదులు చెప్పు, చూతాం"

"అవును గానీ—ఇది అలాంటిది కాదు గానీ—"

"అదేమిటి ?"

"మళ్లీ అదేమి టేమిటి ? నీకూతురికి నువ్వు చెప్పినట్టు లేదేం నాకూతురికి నేను చెప్పింది ?"

"మీా అమ్మ వాలకం చూశావుటే రుక్కూ ?"

"నీవాలకం మాఅమ్మకి వచ్చింది, మాఅమ్మ వాలకం మాకు వచ్చింది, చూడ్డాని కేం వుం దమ్మమ్మా ?"

"నీపెద్దకూతురి ధోరణి చూశావుటే అమ్మాయీ ?"

"నాచిన్న కూతురి ధోరణి చూడ్డం అయిందికనకనా, అప్పుడే నాపెద్దకూతురు దాకా వెడుతున్నావు, మరి ?"

"అవునవును, ఏదీ, చదువు రుక్కూ"

"వెల యెంతో విన్నావా ?"

"అది కూడా రాసిందీ ?"

"ఏమి చెప్పకోనే మాతల్లీ ? చదువు రుకున్నా—"

"......మీఅల్లుడుగారి వ్రుబలాటమూ, నా ఆముద్రా చూసి "వెల యెంత ?" అనడిగారు, మా అత్తగారు. వియ్యాంకుడుగారికి కొన్న జామారు లాగ యే పది రూపాయలకో వస్తుం దనుకున్నారు, పాపం ఆవిడ." యాభయ్యో అరవయ్యో వుంటుం దేమో బాబూ" అని నేను పితపిత లాడిపోయాను. ఇంతా చేస్తే, ముప్ఫయి రూపాయలు చెప్పాడు వర్తకుడు. పాతికరూపాయల కిస్తే మనకి లాభం. మరో రెండో మూడో యిచ్చినా నష్టం లేదు. సరికొత్త రకం కనక, మీఅల్లుడుగారు మనసుపడుతున్నారు కూడా కనక, ముప్ఫయి రూపాయలూ యిచ్చినా యెక్కువనిపించదు"

"ఆహా, ఆహా, యెంత చక్కగా తేల్చిందే లాభనష్టాలు ? ఏం చాతుర్యమే నాతల్లీ ?"

డబ్బిచ్చేవాళ్లు మరొకళ్లయితే, మరో పది యిస్తే ధర్మంగా కూడా వుంటుంది, కదుటే పిన్నీ ?"

"మహా బాగా చెప్పావు. ఏదో సామెత చెప్పిన తరవాయిగా—"

"ఇంకా వినవమ్మా, అప్పుడే అయిందా ?"

"నిజం చెప్పవద్దూ ? నామట్టుకు నాకు, లెక్కలు చూసుకుంటే వెల యెక్కువే అనిపిస్తోంది. అయితే, ఆచక్కదనమూ, ఆకొత్తదనమూ చూస్తే తక్కువే అనిపిస్తోంది, మళ్లీ"

"ఇందాకటికంటే బాగుం దీ ధోరణి. సెబాస్ !"

"ఆరాత దగ్గిర కవిత్వం యెందు కయినా పనికివస్తుందా, దీర్ఘాలు తియ్యడానికీ, రాగాలు పెట్టడానికీ గానీ ?"

"రాగాలు తియ్యడమే కనపడుతోందిగాని, వొక్క అక్షర మయినా తెలుస్తుందా, బాగుండడానికీ బాగుండకపోవడానికీని"

"అవునవును"

"......తప్పటడుగులు వేసుకుంటూ తమ్ముడు ఘసులుతూ వుంటే మన యిల్లెంత శోభాయమానంగా వుంటోందో ఆజామారుత్తో ఆపాపు అంత దేదీప్యమానంగా వుంది"

"ఆ, ఆ"

"ఇంకా వినవమ్మా మాతల్లీ"

"మీ అల్లుడుగారు వుభయపింజలూ పోసి కట్టుకుంటారు కనక, అప్పు డది మరీ సొగసుగా వుంటుంది"

"వోహో, వోహోహో !"

"అతగా డది కట్టుకుని యెదట నుంచున్నట్టు తోపిస్తోంది, చూశావా దాని శక్తి ?"

"కనక, కోనమ్మా, కోను. పిల్లల వుబలాటం తీర్చకపోతే పండుగు చేసుకున్నట్టే వుండదు, శ్రమే గానీ"

"సరే, నువ్వింకా మారుదారినే వున్నావు"

"అంటే ?"

"నేను కొనడం యేమిటమ్మా, యింకా కూచుం దను కున్నావా యేమి టది, ఆపాపులో ?"

"నువ్వనే దేమిటో నా కర్థం కావడం లేదు, తరవాత యేమి రాసిందో చదువు రుక్కూ"

"ఆజామూ రింటికి తెచ్చుకోడమూ, దానితో పాటు తామూ షాపులో వుండిపోడమూ అన్న అవస్థలో పడ్డారు, మీ అల్లుడు గారు. "వెళ్లిపోదాం రండర్రా" అంటూ వొకటే తొందర ప్రారంభించారు మా అత్తగారు ఒక్క క్షణం నాకు మతి పోయింది. చూశాను చూశాను, నువ్వు నన్ననుగ్రహించకపోవన్న ధైర్యంతో జామూరు చేతపుచ్చుకుని "డబ్బిచ్చేస్తాను, మీ మనిషిని పంపండి మా యింటికి" అని వర్తకుడికి చెప్పి, కారెక్కేశాన్నేను, చివరికి"

"చూశావా, చూశావా?"

"చూశావా అంటే అంటేకంటే మరేం చెయ్యగలదమ్మా, చెల్లాయి అప్పుడమ్మవమ్మా?"

"చూసేం చేస్తుం దమ్మన్మ, నాకు తెలుసు, నువ్వే నేర్పావు దానికి"

"అదేమిటో ఆగొడవ కూడా కాస్త నా చెవిని పడెయ్యవే అమ్మాయీ"

"తన మొగుడికోసం తనకి నచ్చిన జామూరు కొనుక్కు వచ్చింది నిరుడిది. దీన్ని చూసి యీ సంవత్సరం అదీ చేసిందావని. తోడిదొంగలు వీళ్లు"

"అవునా?"

"నిజమే నమ్మా! అస లేమి జరిగిందో విన్నావా?"

"నువ్వు చెప్పావా?"

"మాకు నచ్చిన చీర లేరుకోమని నన్నూ చెల్లాయిని బజారుకి తీసుకువెళ్లారు నిరుడు నాన్నారు. మేము చీర లేరుకొన్నాక, అల్లుడుగారికి జామూరు కూడా నన్నే యెంచుకోమన్నారమ్మా"

"ఇంకేం ? నువ్వేంచుకున్నావు, తప్పు మీ అమ్మది కాని నీది కాదమ్మా !"

"నాతప్పేమి టమ్మోయ్, మధ్యని ?"

"మరి, నువ్వెందుకు వెళ్లావు కాదూ, బజారుకి ?"

"తండ్రి వెళ్లారు కనక సేలంపట్టు చీరలతో సరిపెట్టారు వీళ్లు, నేనే వెడితే, బెంగుళూరి చీరలు చంకన పెట్టుకుందురు"

"ధర్మమే. తల్లికీ తండ్రికీ వున్న భేదం అదే కాదూ మరీ ? అయితే లే, యీసంవత్సరం కొనమ్మా, బెంగుళూరి చీరలు, మాట తేనే తెచ్చావు కనక"

"నూటొక్క దణ్ణాలు నీకు. మా అమ్మకి మళ్లీమళ్లీ చెప్పు, ఆమాట నువ్వు"

"నేను చెప్పనక్కరలేదే వెర్రిపిల్లా, మీఅమ్మకి తెలిసిన ట్టెవరికి తెలుసూ, అందచందాలు మన వాళ్లలో ?"

"అందాల కెక్కడికి పిన్నీ ? మీ అల్లుడుగారు సంచులకు సంచులు సంపాదించి పోస్తున్నారు కనక, తాళాలు కూడా నాచేతి కిచ్చేశారు కనక, అందాలు చూపించగలుగుతున్నా న్నేను. రాజుమాట చెప్పవమ్మా !"

"చెప్పడాని కేంవుందే? మొగుడి కూడా జామూ రెంచుకో మని రుక్కుకి చెప్పిన నీమొగుడు రాజుని మాత్రం యెంచుకో మనడూ ? ఇలా అనుకుని అది సాహసించింది. నిక్షేపంలా వుందది చేసిన పని"

"మొదణ్ణుంచీ వాళ్లపక్షమే మాట్లాడుతున్నావు, నువ్వు"

"వానే, అమ్మాయీ ! నన్నంటావు గానీ, వాళ్ల పక్షం కాకుండా వుండగలవా, నువ్వు మాత్రం ?"

"అమ్మబాబోయ్ ! ఊరికే అన్నాను గానీ, నేనుండగలనా ? నాకూతుళ్లవంటి కూతుళ్లున్నారా, పృథివిమీద మరెవరి కయినా ?"

"అదిమాత్రం నే నొప్పుకోనుసుమా"

"అదేమిటమ్మా ?"

"మరి, నా కూతురువంటి కూతుళ్లు మాత్రం——"

"వోస్, అదా ? మా అమ్మకంటే యెక్కువ యిదిగా చూస్తావు నన్ను నువ్వు. మాఅమ్మ యెక్కడో నెల్లూరిలో వుండినా, నువ్విక్కడ వున్నావు కనకనే నేను బతగ్గలుగుతున్నాను"

"నాతల్లి నాతల్లి, నీకేమీ లోటు లేదమ్మా, జమీందారు రాళ్లు కూడా నిన్ను పోల రమ్మా. నీకూతుళ్లుగూడా అచ్చంగా నీలాగే వుంటున్నారు తల్లీ"

"రాజు అలా వుత్తరం రాసిం దంటే యెందుకు రాసిందీ ? తన వుబలాటమూ, చనువూ చూపించుకుంది గానీ——"

"కనక, తొరగా వుత్తరం రాయించెయ్యి, అల్లుళ్లకి"

"ఉత్తరా లెందుకమ్మా, మీ అల్లుడుగారు తొమ్మిదిగంటల బండికి వెడితేనే ?"

"కాకినాడ వెళ్లా రన్నావు, నాన్నారు ?"

"కాకినాడ కాదమ్మా, బెజవాడ"

"చూశావా, నాదగ్గిర దాస్తావా ?"

"ఈపాటికి బెజవాడ చేరుకుంటారు మీ నాయన. నీమొగుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని రాత్రిబండిలో యేలూరు వస్తారు. చెల్లా

యిసీ నీమరిదినీ కూడా వెంటబెట్టుకుని రేపు మెయిల్లో యిక్కడికి వస్తారు, నే నేం దాచానే? దాచడాని కేం వుందమ్మా యిందులో ?"

"కాకినాడ అని—"

"నే నన్నానా యేమిటి ? బెజవాడ అనపోతే కాకినాడ అని వచ్చింది కామోసు మాట, నాకు జ్ఞాపకం లేదు సుమా"

"మీా అమ్మ కాకినాడ అంటేం, బెజవాడ అంటేం. రేపు మెయిల్లో నీ మొగు డిక్కడికి వస్తున్నాడు, సరా ?"

"............"

"మీా అమ్మ బెంగుళూరి చీరలు కూడా కొని పెడుతుంది, సరా ?"

"అవునుటే అమ్మా, చెప్పవ్ ? చూశావా అమ్మమ్మా ?"

"నీకూ చెల్లాయికీ సమంగా యిమ్మని మూడు వందలిచ్చారు మీానాయన నాచేతికి. మీాయిష్టం వచ్చినవి కొనుక్కోండి తల్లీ"

"ఇష్టానిష్టాలు మేము చెబుతాం, కొనడం మాత్రం నువ్వే. అమ్మమ్మను కూడా తీసుకు వెడదాం బజారుకి"

"వస్తానమ్మా, నేనూ వస్తాను, ఇంతకంటేనా ? ఇంట్లో కూచోలేక యిట్టే వచ్చినందుకు మంచిమాటలే చెవినపడ్డాయి. మరి పోతా......?"

"కాస్సేపు కూచోవే మాతల్లీ"

"కూచోను, కూచోను. మావాణ్ణి పండక్కి పిలుచుకు వెళ్ల డానికి బావమరిది వచ్చాడు. ఇడ్డాయి పొద్దున్నే చేయించి వుంచాను గాని, యింకా—కాఫీ—అదిగో మూడు కొడు

తోంది—బాబోయ్! నాకొడు కేం కంగారు పడిపోతు న్నాడో......"

"ఇదిగో, మళ్లీ వస్తావు కాదూ, సావకాశంగానూ?"

"..........."

"ఏమిటీ పిన్ని అంటోంది, నీ కయినా వినపడిందా తల్లీ?"

"ఏమిటో భోజనం చేశాక అంటోంది, రాత్రో రేపు మధ్యాహ్నమో మరి"

"చిన్నమ్మమ్మ నాకు గౌనూ పరికిణీ కుట్టించకుండా వెళ్లిపోయింది, చూశావుటే అమ్మా?"

"బుల్లిమామయ్యతో చెప్పి వెళ్లి......తొరగా వెళ్లు"

1934 ఫిబ్రవరి
ప్రబుద్ధాంధ్ర నుంచి
సేకరణ.